

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب

وضعیت استرس شغلی معلمان مدارس ابتدایی دخترانه آموزش و پرورش شهر همدان در سال تحصیلی

۱۴۰۰-۱۳۹۹

محمدرضا اردلان، عارفه رستمی

۱. دانشیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بوعلی سینا همدان

Email: mr.ardalan@basu.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه بوعلی سینا همدان

Email: Arefehrostami1374@gmail.com

چکیده:

هدف از این پژوهش، بررسی وضعیت استرس شغلی معلمان مدارس ابتدایی دخترانه آموزش و پرورش شهر همدان بود. پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری و تحلیل داده ها جزء پژوهش های توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه معلمان مدارس ابتدایی دخترانه آموزش و پرورش شهر همدان در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۱۰۱۸ نفر بود. حجم نمونه با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبی بر اساس فرمول کوکران ۲۷۹ آزمودنی انتخاب گردید. ابزار پژوهش پرسشنامه استرس شغلی HSE (۱۹۹۰) با پایایی ۰/۸۳ محاسبه گردید. همچنین داده های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS ۲۰ انجام گردید. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه مورد تایید مدیریت قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار استنباطی استفاده گردید. نتایج تی تک گروهی و طیف بازرگان حاکی از این بود که وضعیت استرس شغلی معلمان مدارس ابتدایی دخترانه آموزش و پرورش شهر همدان به ترتیب بیشتر از ۳ و ۳/۷۱ و ۳/۶۷ و مطلوب است.

واژگان کلیدی: استرس شغلی، معلمان، آموزش و پرورش

۱-مقدمه:

در قرن حاضر استرس یکی از مهمترین زمینه های پژوهش در علوم مختلف به شمار می آید. امروزه به دلیل گسترش عوامل تنش زا و کاهش توان مقابله انسان در برابر آنها - به دلیل تغییر سبک زندگی - استرس به پدیده ای پیچیده و بزرگ تبدیل شده است، چرا که تحت تأثیر عوامل متعدد و تعامل میان آنها قرار دارد. از مهمترین پدیده هایی که به استرس می انجامد می توان از مهاجرت به شهرهای بزرگ یا کشورهای بیگانه، صنعتی شدن، تحولات روز افزون و سریع علم و فناوری، افزایش جمعیت، عدم پایداری به آداب و رسوم گذشته، تغییر روابط خانوادگی، تغییر نقش اعضای خانواده، گسستگی روابط خانوادگی، جنگ، اضطراب فراگیر در مورد جنگ های هسته ای فقر، معلولیت بیماریهای مزمن و تغییر ارزشهای فرهنگی و اجتماعی نام برد (فریدنبرگ و لویس، به نقل از سلجوقی، ۱۳۹۷: ۹). هنگامی که فرد در محیط کار یا زندگی با شرایطی روبرو می شود که این شرایط با ظرفیت ها و امکانات کنونی وی هماهنگی ندارد، دچار عدم تعادل، تعارض، و کشمکش های درونی می شود که به آن استرس می گویند. موضوع استرس شغلی نیز با مطالعه هانس سلیه روانپزشک اتریشی الاصل مقیم کانادا در سال ۱۹۶۵، شروع شد (لو، ۱۳۷۵، به نقل از کرامتی، ۱۳۹۱: ۱۰۵). و به اهمیت آن در محیط های آموزشی تاکید شد (چان، ۱۹۹۸، به نقل از کرامتی، ۱۳۹۱: ۱۰۵). از هانس سلیه به عنوان "پدر استرس" نام برده می شود. وی استرس را به عنوان پدیده ای تازه، در نوع خود به طور کامل شرح داد. درک درست از استرس باید با تعریف مشخصی از آن آغاز شود. جستجو در ادبیات استرس نشان می دهد که هیچ تعریف مورد توافقی وجود ندارد. دو دیدگاه کلی در این باره وجود دارد که یکی استرس را ناشی از عوامل بیرون از فرد می داند و به عبارتی معتقدند عوامل خارجی استرس را است. دیدگاه دیگر این است که